

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 19Co/336/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114211842
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlata Simková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8114211842.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlata Simkovej a sudcov JUDr. Gabriely Vílágiovej a JUDr. Martina Barana v právnej veci žalobcu: Československá obchodná banka, a.s., IČO:36 854 140, so sídlom v Bratislave, ul. Michalská 18, právne zast. Advokátskou kanceláriou Malata, Pružinský, Hegedúš & Partners, s.r.o., so sídlom v Bratislave, ul. Prievozsá č. 4/B, proti žalovanej: P. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom W., B. XXXX/XX, t.č. W., R. XX, v konaní o zaplatenie 1 089,82 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 25C/138/2014-76 zo dňa 03.11.2014 takto jednohlasne

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok v jeho napadnutej časti, t.j. vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a výroku o trovách konania a to v spojení s opravným uznesením č.k. 25C/138/2014 - 98 zo dňa 12.05.2015.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 847,12 eur spolu s 8,75 % ročným úrokom z omeškania od 16.04.2014 do zaplatenia (po oprave). V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Vyslovil, že žalovaná je povinná nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 128,49 eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

V odôvodnení rozhodnutia citujúc ust. § 5b zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, § 497 Obchodného zákonníka, § 52 ods. 1 - 4, § 53 ods. 1, 5, § 54 ods. 1 - 3, § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, § 2, § 4 ods. 1 - 3 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a § 3 ods. 1 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. a vykonanom dokazovaní zistil, že žalobca sa žalobou domáhal, aby súd zaviazal žalovanú na zaplatenie sumy 1.089,82 eur s 15,8 % úrokom z úveru zo sumy 712 eur od 16.04.2014 do zaplatenia a 8,75 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 984,51 eur od 16.04.2014 do zaplatenia. Žaloba bola odôvodnená tým, že žalobca spolu so žalovanou uzatvorili dňa 29.05.2009 Zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. 003218404R, ktorej neoddeliteľnou súčasťou boli aj Obchodné podmienky pre ČSOB. Na základe zmluvy bol žalovanej poskytnutý úver vo výške 1.500 eur, ktorý mala splatiť v 60 mesačných anuitných splátkach vždy k 20. dňu v mesiaci, s prvou splátkou 20.06.2009. Žalobca pristúpil k predčasnému zosplateniu úveru ku dňu 20.12.2012.

Súd prvého stupňa mal preukázané, že účastníci konania uzatvorili zmluvu o spotrebiteľskom úvere v súlade s Obchodným zákonníkom a Zákonom č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Na základe toho žalobca poskytol žalovanej finančné prostriedky, ktoré mala podľa zmluvy aj s dohodnutými úrokmi a poplatkami zaplatiť v splátkach. Neplatením dohodnutých splátok došlo k porušeniu zmluvných povinností a žalovaná sa dostala aj do omeškania. Žalovaná bola preto povinná zaplatiť nezaplatenú čiastku istiny, ktorá bola ku dňu zosplatenia, t.j. 20.12.2012, vo výške 712,10 Eur. Súd tiež žalobcovi priznal nezaplatený riadny úrok ku dňu zosplatenia, ktorý bol účtovaný vo výške 15,8 % ročne a

konkrétne k tomuto dátumu predstavoval sumu 46,88 Eur. Taktiež súd priznal žalobcovi nezaplatené úroky z omeškania k tomuto dňu, a to vo výške 3,25 Eur a omeškané poplatky 84,89 Eur. Spolu tak súd žalobcovi priznal sumu 847,12 Eur. Po tomto dátume žalobcovi priznal len uplatnené úroky z omeškania vo výške 8,75 % ročne. Keďže si žalobca uplatňoval tieto úroky z omeškania aj z úroku z úveru, ktoré súd nepriznal, a tieto kapitalizoval ku dňu 15.04.2014, súd priznal úroky z omeškania od 21.12.2012 vo výške 8,75 % zo sumy 843,87 Eur (847,12 Eur - 3,25 Eur). Suma 3,25 Eur sú úroky z omeškania ku dňu 20.12.2012.

Prvostupňový súd mal za to, že vyhlásením predčasnej splatnosti stratil veriteľ právo na riadne úroky, ktoré mu patrili len do konečnej splatnosti úveru, bez ohľadu na to, či nastala uplynutím času, alebo vyhlásením predčasnej splatnosti. Po tomto dátume potom podľa súdu žalobcovi patrí nárok len na úrok z omeškania. Priznaním úroku z úveru aj po mimoriadnej splatnosti úveru by bola žalovaná ako spotrebiteľ zaťažovaná tak týmito úrokmi, ako aj úrokmi z omeškania, čo by však bolo v neprospech spotrebiteľa. Súd preto zamietol žalobu v časti nezaplatených riadnych úrokov, teda nad sumu 46,88 Eur.

Výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 142 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého ak má účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo.

Vzhľadom na žalobcom uplatňovanú sumu vo výške 1 089,82 Eur a súdom priznanú sumu vo výške 847,12 Eur bol v konaní úspešný žalobca. Úspech žalobcu teda predstavuje vo vzťahu k predmetu konania 77,73 %, o neúspech 22,27 %. V súlade s ustanovením § 142 ods. 2 O.s.p. má žalobca právo na náhradu trov konania zodpovedajúcich 55,46 %-ám z trov konania, ktoré mu vznikli.

Trovy konania žalobcu pozostávajú z iných trov konania vo výške 65 Eur titulom zaplateného súdneho poplatku za návrh a z trov právneho zastúpenia priznaných vo výške 166,68 Eur.

Trovy právneho zastúpenia pozostávajú z odmeny za 2 úkony právnej pomoci á 61,41 Eur (prevzatie a príprava zastúpenia, žaloba) podľa § 10 ods. 1 a nasl. vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb a režijného paušálu vo výške 16,08 Eur (2 × 8,04 €) priznaného postupom podľa § 16 ods. 3 citovanej vyhlášky. Tarifná odmena a režijný paušál sú tak spolu vo výške 138,90 Eur. Keďže právny zástupca žalobcu je platcom DPH, súd postupom podľa § 18 ods. 3 citovanej vyhlášky priznal aj túto daň z odmeny vo výške 27,78 Eur. Trovy právneho zastúpenia sú tak vo výške 166,68 Eur.

Podľa prvostupňového súdu celkové trovy konania, ktoré žalobcovi vznikli, predstavujú sumu 231,68 Eur. Žalobca má s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 2 O.s.p. právo na náhradu ich pomernej časti v rozsahu 55,46 %, preto priznal žalobcovi trovy konania vo výške 128,49 Eur, na ktorých náhradu zaviazal žalovaných, pričom podľa § 149 ods. 1 O.s.p. je táto povinná zaplatiť ich na účet jeho právneho zástupcu.

Opravným uznesením č.k. 25C/138/2014-98 zo dňa 12.05.2015 súd prvého stupňa opravil výrok napadnutého rozsudku tak, že tento správne znie: "Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 847,12 Eur spolu s 8,75 %-ným ročným úrokom z omeškania z tejto sumy od 16.04.2014 do zaplatenia. V prevyšujúcej časti žalobu zamietá. Žalovaná je povinná nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 128,49 Eur do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku".

Proti uvedenému rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca. Nestotožnil sa s napadnutým výrokom rozsudku, keď súd nepovažoval za dôvodný nárok na zmluvný úrok, ktorý priznal len do konečnej splatnosti úveru. Podľa odvolateľa sa vzťah o úvere bez ohľadu na povahu účastníkov spravuje Obchodným zákonníkom ako tzv. absolútnym obchodom podľa § 261 ods. 3 písm. d/ Obchodného zákonníka. Aplikáciu Obchodného zákonníka ako celku v danom prípade nemožno považovať v neprospech spotrebiteľa (dal do pozornosti uznesenie KS v Bratislave sp. zn. 8Co/27/2012). Poukazujúc na § 497 a nasledujúce Obchodného zákonníka úroky poskytnuté z úveru je treba chápať ako cenu, za ktorú sú finančné prostriedky požičané. Úroky nemožno posudzovať ako sankciu za porušenie povinnosti, ale stávajú sa súčasťou peňažného záväzku dlžníka. V prípade omeškania s ich platením má žalobca právo aj na úrok z omeškania (poukázal na uznesenie NS SR sp. zn. 4Obo/43/98).

Nestotožnil sa preto s tvrdením súdu, že ide o dvojnásobné zaťaženie spôsobujúce značnú nerovnováhu vo vzťahu medzi účastníkmi. Žalovaná bola v omeškaní aj pred predčasnou splatnosťou a súd priznal súbežne aj úrok z omeškania. Na tieto nároky má žalobca nárok z titulu zmluvy o úvere a z titulu omeškania podľa právnych predpisov.

V ďalšom odvolateľ poukázal na § 503 Obchodného zákonníka a tvrdil, že dlžník je povinný platiť úroky za reálnu dobu požičania peňažných prostriedkov a to či ich vráti skôr alebo neskôr. Tvrdenie súdu, že žalobca stráca nárok na riadne úroky po splatnosti úveru neobstojí. Okamih zosplatnenia úveru nemá za následok zánik nároku veriteľa na poskytnuté peňažné prostriedky ani nároku na úroky. Žalobca poskytuje peňažné prostriedky za účelom dosiahnutia majetkového prospechu. Nemá záujem na požičiavaní peňažných prostriedkov bez primeranej protihodnoty. Pre finančné inštitúcie to znamená ušlý zisk ak veriteľ poskytne úver a dlžník sa dostane do insolventie, veriteľ zosplatní úver a dlžník je podľa súdnej praxe niektorých súdov povinný do tejto doby zaplatiť len pár splátok s úverom. De facto potom dlžník spláca úver bez úroku, t.j. odplaty za poskytnutie finančných prostriedkov. Nastáva situácia, keď finančné inštitúcie sú nútené poskytovať úvery bezplatne na základe rozhodnutia súdu.

Vzhľadom na skutočnosť, že výrok o trovách konania v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p. má svoj podklad vo výroku vo veci samej, podáva odvolanie aj proti tomuto výroku.

Navrhol preto, aby rozsudok okresného súdu vychádzajúci z nesprávneho právneho posúdenia bol krajským súdom zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie.

K odvolaniu sa žalovaná nevyjadрила.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa § 10 ods. 1 zák. č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len O.s.p.), vzhľadom na včas podané odvolanie (§ 204 ods. 1 O.s.p.), preskúmal rozsudok v jeho napadnutej časti, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 212 O.s.p. a bez nariadenia pojednávania v súlade s ust. § 214 ods. 2 O.s.p. s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia rozsudku zverejnil na úradnej tabuli súdu a internete dňa 31.05.2015 a zistil, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Odvolací súd sa stotožňuje s odôvodnením rozhodnutia súdu prvého stupňa, na ktoré s poukazom na § 219 ods. 2 O.s.p. odkazuje. Podľa obsahu odvolania odvolací súd posúdil, že ide o odvolanie smerujúce proti výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti. Len na zdôvodnenie správnosti a k odvolacím dôvodom uvádza, že prvostupňový súd správne zamietol žalobu v časti o úroky z úveru za obdobie po zosplatnení úveru s odôvodnením, že tieto patria len do konečnej splatnosti úveru a po tomto dátume patria len úroky z omeškania. Aplikačná prax súdov sa otázkou priznania úrokov za úver po splatnosti pohľadávky a teda či popri úroku z omeškania a iných sankciách tieto patria už zaoberala. Najvyšší súd SR vo veci sp. zn. 4Obo/143/98 uviedol, že dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu. Od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania. Existuje však aj odlišný názor, podľa ktorého dispozitívna norma neobsahuje dobu na poskytnutie finančných prostriedkov a kým úroky z omeškania sú sankciou, tak úroky sú odmenou za užívanie peňazí a preto ich treba platiť až do ich vrátenia (napr. NS ČR z 27.06.2007 sp. zn. 33Odo/657/2005).

Zásadný posun v uvedenej otázke však predstavuje v spotrebiteľských právnych veciach judikatúra Súdneho dvora Európskej únie. Výkladom smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách súdny dvor stanovil zásadné pravidlo pre kvalifikáciu zmluvnej podmienky za nekalú, ak sa odkláňa od dispozičných noriem zákona v neprospech spotrebiteľa (napr. C-416/11, AZI), čl. 3 ods. 1 uvedenej smernice sa má vykladať tak, že pojem „značná nerovnováha“ (poškodiť spotrebiteľa) treba posúdiť na základe analýzy vnútroštátnych právnych predpisov uplatňovaných v prípade absencie dohody medzi zmluvnými stranami s cieľom posúdiť, či a prípadne v akej miere je právne postavenie spotrebiteľa vyplývajúce zo zmluvy nevýhodnejšie, než právne postavenie zakotvené v platnom vnútroštátnom práve; a na účely určenia, či dôjde k nerovnováhe napriek požiadavke dôvery treba preveriť, či predajca alebo dodávateľ, ktorý zaobchádza so spotrebiteľom čestne a rovnocenne, mohol rozumne očakávať, že by tento spotrebiteľ súhlasil s dotknutou podmienkou po individuálnom dojednaní.

Bez pochyb je to, že za úver možno dohodnúť úroky a že možno dohodnúť aj obdobie na užívanie finančných prostriedkov, t.j. úverové obdobie. Zákon teda umožňuje dodávateľovi na určitú dobu, teda do splatnosti podľa jeho predstáv poskytnúť úver a žiadať si za to dohodnuté úroky. Od počiatku sú v záujme dodávateľa úroky na dohodnutú dobu, a to až do splatnosti úveru. Rovnako so zákonom stanovených dôvodov (napr. nesplácanie úveru) má dodávateľ právo splatnosť posunúť. Niet však zákonného kogentného pravidla, podľa ktorého by dlžník mal povinnosť zo zákona platiť úroky popri úrokoch z omeškania aj po dobe splatnosti. Ak úrok nie je splatný do splatnosti, zákon priznáva za zadržovanie finančných prostriedkov sankcie a to či už zákonné napr. úroky z omeškania s kogentne stanoveným limitom) alebo zmluvné (napr. dohodnutú zmluvnú pokutu).

Je nepochybné, že prípadná dohoda o úrokoch po splatnosti popri ďalších úrokoch za omeškania a ďalších sankciách indikuje nepríjemný nárast dlhu v neprospech spotrebiteľa. Je potom nevyhnutná otázka vykonania súdnej kontroly prijateľnosti takejto dohody ohľadom úrokov popri úrokoch z omeškania a prípadných ďalších sankciách. Takýto odklon od dispozície právnej normy, ktorý sleduje úroky popri úrokoch z omeškania či iných sankciách, je v neprospech žalovanej. Zákon totiž umožňuje po splatnosti priznať úroky z omeškania v zmysle § 3a nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z.

Odvolačný súd uvádza, že predčasné zosplatenie úveru predstavuje vo svojej podstate jednostranný sankčný právny inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorazové a okamžité vrátenie celej požičanej istiny. Kým dohodnutý úrok predstavuje cenu za ktorú veriteľ poskytuje dlžníkovi istinu k dispozícii. Tento zisk predstavuje práve dohodnutý úrok splácaný spolu v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku. Takýto úrok predstavuje kapitalizovanú odplatu za celé obdobie postupného splácania úveru v splátkach. Pri predčasnom a mimoriadnom zosplatení úveru vzniká veriteľovi nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatenia úveru. Teda zosplatením úveru nastáva stav, keď veriteľ má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, s ktorou môže disponovať. Tým teda stráca nárok veriteľ na úroky za požičané peňažné prostriedky od spotrebiteľa. Ak teda spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ požadoval od neho úroky, ktoré by mu patrili, ak by spotrebiteľ mal právo držby finančných prostriedkov. Inak by nastal nespravodlivý a ústavne nekonformný stav pre spotrebiteľa, ktorý by bol vystavený sankciám vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej mal nárok na úroky zo zmluvy. Išlo by teda o stav, podľa ktorého by sa poprel účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by mal nárok na dohodnuté úroky, ako keby k zmene záväzku nedošlo. Spotrebiteľ by nemal žiadne garantované práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Navyše došlo by k hrubej nadváhe veriteľa, ak by bol tento nečinný pri vymáhaní svojej pohľadávky, a odplatné úroky by si nárokoval aj pri svojej potenciálnej nečinnosti. Takáto správa dodávateľa nemôže byť podporovaná a nemôže požívať právnu ochranu.

Odvolačný súd preto má za to, že prípadná dohoda, podľa ktorej má spotrebiteľ popri úrokoch z omeškania platiť ďalšie sankcie aj po splatnosti pohľadávky a to aj úroky za poskytnutie úveru, spôsobuje značnú nerovnováhu ku škode spotrebiteľa, a tým zhoršuje postavenie spotrebiteľa oproti zákonnej úprave, ktorá chráni spotrebiteľa v úverových vzťahoch pred nadmerným navýšením dlhu vo vzťahu k výške úveru. Je preto viac než nepravdepodobné, aby si spotrebiteľ takúto dohodu individuálne vyjednal s dodávateľom, ktorý by zaobchádzal so spotrebiteľom čestne a rovnocenne.

Podľa názoru odvolacieho súdu niet preto kogentnej úpravy, podľa ktorej by bolo možné priznať úroky dohodnuté popri úrokoch z omeškania. Dohodnuté úroky za úver zákon reguluje bez časovej úpravy a preto dohoda o takýchto úrokoch je odklonom od dispozitívnej úpravy a je v neprospech spotrebiteľa a tiež vyvoláva hrubú nerovnováhu v neprospech slabšej zmluvnej strany. Odvolačný súd sa preto stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa, že žalobcovi nepatrí nárok na dohodnutý úrok zo zmluvy po zosplatení úveru.

Ak odvolateľ poukazuje na ustanovenia Obchodného zákonníka (§ 261, § 263, § 497 a ďalšie Obchodného zákonníka) odvolačný súd uvádza, že žalobcovi patria úroky za úver od jeho poskytnutia. Aj keď je potrebné súhlasiť s tvrdením odvolateľa, že úroky sú cenou a že ich nemožno zamieňať za úroky z omeškania, je však treba dôsledne rozlišovať ich skutočný význam. Avšak ako vyššie je uvedené, a po poskytnutí náležitej ochrany žalovanej ako spotrebiteľky odvolačný súd jednoznačne má za to, že po zosplatení žalobcovi neprináležia úroky dohodnuté za úver. V prejednávanej príhode

súd prvého stupňa poskytol žalovanej ako spotrebiteľke náležitú súdnu ochranu v zmysle cieľa naplniť smernicu o nekalých zmluvných podmienkach. Je potrebné ešte zdôrazniť, že panstvo nad predčasným zosplatnením je na strane dodávateľa rovnako ako aj povaha formulárových zmlúv a tvorba zmluvných podmienok, ktoré pripravoval žalobca a to aj vrátane primeraného sankčného mechanizmu za prípadné neplnenie povinnosti vrátiť úver. Je nutné zdôrazniť, že úroky z omeškania prináležia pri každej neskoro zaplatenej cene a preto prináležia aj z úrokov za úver do zosplatnenia.

Ak odvolateľ poukazuje na rozhodovaciu prax napr. Krajského súdu v Bratislave, odvolací súd dáva do pozornosti rozhodovaciu činnosť Krajského súdu v Prešove napr. vo veci sp. zn. 6Co/190/2014, ktorého závery podporujú záver odvolacieho súdu v predmetnej veci.

Odvolací súd ešte uvádza, že posúdil odvolanie žalobcu podľa jeho obsahu ako odvolanie iba proti zamietavej časti rozsudku v prevyšujúcej časti, nakoľko proti rozsudku v časti, v ktorej bol žalobca úspešný, nie je možné odvolanie podať zo strany úspešného žalobcu. Prípadné takéto odvolanie by muselo byť podľa § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p. odmietnuté.

Z vyššie uvedených dôvodov preto odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutom zamietavom výrok a správnom výroku o trovách konania korešpondujúcom úspech žalobcu vo výške 55,46 % ako vecne správne potvrdil a to v spojení s opravným uznesením č.k. 25C/138/2014-98 zo dňa 12.05.2015 podľa § 219 ods. 1 O.s.p.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd postupom podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 Os.p. a § 151 ods. 1 O.s.p. nerozhodoval. V odvolacom konaní bola úspešná žalovaná, ktorá si trovy odvolacieho konania neuplatnila a rovnako trovy odvolacieho konania si neuplatnil ani žalobca, preto o trovách odvolacieho konania účastníkov konania nebolo rozhodované. Ide totiž o návrhové konanie a záver nebol podaný.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.